

Ս. ՅԱԿՈԲԻ ՆԵՐՍԷՆ**Հ Ե Ռ Ա Գ Ի Ր Ն Ե Ր**

Երևան, 19 Սեպ. 1952

Դեր. Տ. Եղիշե Արեւադ. Տերտերյան

Տեղապահ Հայոց Պատրիարքության
Երուսաղեմ

Յաւ ի սիրս կը ծանուցանեմք Ձեզ մահը
Յովսէփ Եպիսկոպոսի, անդամ Ս. Էջմիած-
նայ Միաբանութեան: Հանգուցեալը երկար
տարիներ հովուական ծառայութիւն մատու-
ցած էր արտասահման, մխիթարած էր իր
հօտը եւ սիրուած անոնցմէ: Կը հրահանգեմք
Ձեզ արժեւորել հանգուցելոյն յիշատակը, եւ
կատարել հոգեհանգստեան Ս. Պատարագ:

ԳԵՌՐԳ Զ.

Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց

Երուսաղեմ, 25 Սեպ. 1952

Նորին Ս. Օծուրիւն Գեորգ Զ.

Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց
Էջմիածին

Յանուն Ս. Յակոբեանց Միաբանութեան
կը յայտնեմ անկեղծ ցաւակցութիւններ Ձերդ
Մեքութեան, Յովսէփ Եպիսկոպոս Կարա-
պետեանի մահուան առթիւ: Մատուցինք հո-
գեհանգստեան Ս. Պատարագ ի յիշատակ հան-
գուցելոյն: Թող Տերը հանգիստ պարգեւէ իր
հոգւոյն:

Վասն Տեղապահի Ս. Արքուդ
ՍՈՒՐԵՆ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԳԵՄՀԱՃԵԱՆ

Երուսաղեմ, 25 Սեպ. 1952

Նորին Ս. Օծուրիւն Գեորգ Զ.

Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց
Էջմիածին

Ես, ինչպէս նաեւ Ս. Յակոբեանց Միա-
բանութիւնը, կը ներկայացնենք Ձեզ մեր
յարգալիւր եւ անկեղծ շնորհաւորութիւնները
Ձեր անուանակոչութեան տօնին առթիւ:
Կ'աղօթենք բարձրեալն Աստուծոյ որ պարգեւէ
Ձերդ Մեքութեան երկար կեանք եւ կատարեալ
առողջութիւն: Պիտի կատարենք Հայրապե-
տական մաղթանք Ս. Յակոբեանց Մայր Տա-
նարին մէջ:

Վասն Տեղապահի Ս. Արքուդ
ՍՈՒՐԵՆ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԳԵՄՀԱՃԵԱՆ

Երուսաղեմ, 30 Սեպտեմբեր 1952

Նորին Վսեմութիւն Քամիլ Շամուն
Նախագահ Լիբանանեան Հանրապետութեան
Պէյրութ

Լիբանանեան Հանրապետութեան Նա-
խագահի Ձեր ընտրութեան առթիւ յարգանք
կը մատուցանենք Ձեզ մեր արագին շնորհա-
ւորութիւնները, եւ կ'աղօթենք բարձրելոյն
շնորհելու Ձերդ Վսեմութեան երկար կեանք
ու պսակելու յաջողութեամբ Ձեր բոլոր
գործերը, յառաւելագոյն բարօրութիւն Լի-
բանանեան ազնիւ ժողովուրդին:

ԵՂԻՇԷ ԱՐՔԵՊՍ. ՏԵՐՏԵՐԵԱՆ
Տեղապահ

Հայոց Պատրիարքութեան Երուսաղեմի

Պէյրութ, 4 Հոկտեմբեր 1952

Նորին Գերաւանդութիւն

Եղիշե Արեւադ. Տերտերյան

Տեղապահ Հայոց Պատրիարքութեան
Երուսաղեմ

Նորին Վսեմութիւն Նախագահը շնոր-
հակալութիւն կը յայտնէ Ձեր ազնիւ շնոր-
հաւորութիւններուն համար:

ԵՐԵՄԻ ԶԱՅՄԱՐԻ
Արարողապետ

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆՔ - ԲԵՄԱԿԱՆՔ

● Ուր. 29 Օգոստ. — Յետ երեկոյեան ժամերգութեան, Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարի կից Ս. Էջմիածնայ մատրան մէջ պաշտուեցաւ Շոշակաթի տօնին նախատօնակը, Գեր. Տ. Սուրէն Եպս. Ի հանդիսապետութեամբ:

● Շր. 30 Օգոստ. — Տօմ Շովակարի Ս. Էջմիածնի: Ս. Պատարագը՝ Ս. Էջմիածնայ մատրան մէջ մատոյց՝ Հոգ. Տ. Կիւրեղ Արդ. Գարեկեան:

— Կ. Վ. Ժամը 3ին, Գեր. Տեղապահ Սրբազանը, Ի զլուս Միաբանութեան, մեկնեցաւ Գեթեմանիի Ս. Աստուածածնայ Տաճար, Կարճ դադարէ մը ետք, կատարուեցաւ «Շրաշափառ»ի հանդիսաւոր մօտքը Տաճարէն ներս. ապա պաշտուեցան երեկոյեան ժամերգութիւնն ու վերափոխման մեծահանդէս նախատօնը, հանդիսապետութեամբ Տեղապահ Սրբազանին:

Իրիկնադէմին կատարուեցան «Եկեացէ՛ի և «Հսկման» տրամաշուք և խորհրդաւոր արարողութիւնները, որոնց յաջորդեց առաւօտեան ժամերգութիւնը:

● Կիր. 31 Օգոստ. — Վերալիխումն Ս. Կուռնի: Առաւօտեան ժամը 7.30ին, Գեր. Տ. Սուրէն Սրբազանի զխաւորութեամբ, Միաբանութիւնը իշաւ Գեթեմանիի Ս. Աստուածածնայ Տաճար, Բիշ ետք կազմուեցաւ «Շրաշափառ»ի հանդիսաւոր թափօրը, սկսելով Տաճարի գաւթէն: Հանդիսաւոր Ս. Պատարագը մատոյց Գեր. Տ. Սուրէն Ս. Եպիսկ. Քէմհանեան, և քարոզեց օրուան տօնին խորհուրդին շուրջ, ծանրանալով առաւելաբար մայրութեան քաղաքաբնի վրայ և նշելով թէ՛ Ս. Կոյս Մարիամի շնորհիւ էր որ վերականգնեցաւ եւայով ինկած իգական սեռը: Յաւարտ Ս. Պատարագի կատարուեցաւ «Անդաստան», որմէ ետք Միաբանութիւն և քաղաքաբնի խուռներամ բաղմունքիւն, շքերթով վերադարձան Մայրավանք:

Կ. Վ. և ս. Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարին մէջ կատարուեցաւ «Անդաստան», որուն յաջորդեց երեկոյեան ժամերգութիւնն ու նախատօնակը, թէ՛ «Անդաստան»ին և թէ՛ նախատօնակին կը նախագահէր Գեր. Տ. Սուրէն Սրբազան:

● Բշ. 1 Սեպտ. — Յիւստակ մեռելոց: Ս. Պատարագը՝ Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարի Ս. Գլխաղբի մատրան մէջ մատոյց՝ Հոգ. Տ. Անուշաւան Արդ. Չղջանեան: Կատար Ս. Պատարագի կատարուեցաւ օրուան յատուկ հոգեհանգստեան արարողութիւնը, հանդիսապետութեամբ Գեր. Տ. Սուրէն Ս. Եպս. Քէմհանեանի, Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարի գաւթի մէջ երանաշնորհ Տ. Կիւրեղ Բ. Ս. Պատր. Հօր շիրմին, ինչպէս նաև հին կրտսան և Չամ Թաղի հողադամբաններուն վրայ ևս կատարուեցան հոգեհանգստեան արարողութիւններ:

● Կիր. 7 Սեպտ. — Ը. օր Վերալի.: Ըստ

սովորութեան, այսօր Ս. Պատարագը կը մատուցուի Ս. Յակոբեան Տաճարի մեր վերնատան երաշխաւոր Ս. Աստուածածին մատրան մէջ, և կը պատարագէ Տաճարին Հոգ. Տեսուչը, Առայդ պատարագեց Հոգ. Տ. Հայկաբեր Վրդ. Պայրամեան:

● Բշ. 8 Սեպտ. — Երեկոյեան ժամերգութիւնը, ինչպէս նաև վաղուան տօնին նախատօնը պաշտուեցան Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարին մէջ, Հանդիսապետ էր Գեր. Տ. Նորայր Ս. Եպս. Պողարեան:

● Գշ. 9 Սեպտ. — Ս. Յովակիմայ եւ Աննայի, ծնողաց Ս. Աստուածածնի: Առաւօտեան ժամը 8ին, Միաբանութիւնը, զխաւորութեամբ Հոգ. Տ. Հայկապուս Վրդ. Արարհամանի, մեկնեցաւ Գեթեմանիի Ս. Աստուածածնայ Տաճար, Ս. Պատարագը՝ ըստ ընկալեալ սովորութեան մատոյց Տաճարին Տեսուչը՝ Հոգ. Տ. Անուշաւան Արդ. Չղջանեան, Հայր Յովսէփի գերեզմանին վրայ:

● Շր. 13 Սեպտ. — Երեկոյեան ժամերգութիւնն ու վաղուան տօնին նախատօնակը կատարուեցան Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարին մէջ, Արարողութեանց կը նախագահէր Գեր. Տ. Սուրէն Ս. Եպս. Քէմհանեան:

● Կիր. 14 Սեպտ. — Գիւս Գօսոյ Ս. Աստուածածնի: Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Գեթեմանիի Ս. Աստուածածնայ Տաճարի Ս. Կուսի գերեզմանին վրայ, Պատարագեց Հոգ. Տ. Պարգե Վրդ. Վրթանէսեան, Հանդիսաւոր երթ ու դարձին կը նախագահէր Գեր. Տ. Սուրէն Սրբազան:

● Շր. 20 Սեպտ. — Յետ երեկոյեան ժամերգութեան, Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարին մէջ կատարուեցաւ Ս. Աստուածածնի ծննդեան հանդիսաւոր նախատօնակը, հանդիսապետութեամբ Գեր. Տ. Նորայր Ս. Եպս. Պողարեանի:

● Կիր. 21 Սեպտ. — Ծնունդ Ս. Աստուածածնի և Բարեկեցեաց Ս. Խաչի պահոց: Առաւօտեան ժամը 8ին, Գեր. Տ. Նորայր Եպս. զխաւորութեամբ, Միաբանութիւնը իշաւ Գեթեմանի ձորը, Ս. Աստուածածնայ Տաճարը, «Շրաշափառ»ի հանդիսաւոր մօտքէն ետք, Տիրամօր Ս. Գերեզմանին վրայ հանդիսաւորապէս Ս. Պատարագը մատոյց և քարոզեց Գեր. Հանդիսապետ Սրբազանը, բնաբան ունենալով «Մեծացուցէ անձն իմ ըզՏէր և ցնծացէ հօգի իմ Աստուծոյ փրկչաւ իմով»: Գեր. Սրբազանը ի միջի այլոց ըսաւ. — Այսօր երբ կը տօնենք Ս. Կոյսի ծնունդը, տօնած կ'ըլլանք նաև նախակիրքը Տնօրինական հրաշագործութեանց և Զարչարանաց, թէ՛ որքան մեծ է Ս. Կոյսի շնորհը մարդկութեան՝ առնչփիլի է: Ան գերազոյնն է բոլոր աղբիկներուն, եւ ահաւասիկ որ Տիրպար այս կոյսը մեծ ներշնչումով մը կ'արտասանէ «Մեծացուցէ անձն իմ զՏէր, և ցնծացէ հօգի իմ Աստուծով փրկչաւ իմով»: Ով որ մարդ է, ունի հօգի և միտք, չի կրնար չփառաւորել իր արարիչը, զԱստուծով փառնելով Ան է որ այս հոգայ և անսահման համագոյքը լե-

ցուցած է սքանչելիքներով: Ինչ կրնանք ընել, եթե ոչ փառաւորել իր մեծութիւնը: Սակայն և այնպէս, կան մարդիկ որոնք կ'ուրանան զՍյն: Այդպիսիները պարզապէս ծիծաղելիներն են, որովհետեւ անոնք կը տեսնեն արեւը և սակայն կը ժխտեն անոր գոյութիւնը: Անոնք աւելի ծիծաղելի են քան կոյրերը, վաճաղի անոնք աչքով չէ, այլ հոգիով կոյրերն են:

Ամենէն մեծ ապերջանկութիւնը այս աշխարհի լրայ զԱստուած պաշտելու առաւելութենէն զրկուիլն է:

Ինչպէս որ Ս. Կոյսը կ'ըսէ «Մեծացուցէ անձն իմ...» նոյնպէս և մենք պարտինք ըսել, որովհետեւ մենք զՍյն փառաւորելով պիտի ցնծանք, և պիտի արժանի ըլլանք մեր Տիրոջ պէսպէս շնորհներուն: Այն ատեն միայն մենք պիտի ունենանք այն ցնծութիւնը որ Մարիամին էր, փրկութեամբ մենք կը ցնծանք, և փոխադարձաբար, ցնծալով կը փրկուինք:

Ս. Կոյս Մարիամ, տաղաւարը կ'ըսէ Միածնին ու բարձրացաւ հրեշտակներէն վեր. — Սիրելի եղբայրներ և քոյրեր, թող Ս. Կոյսին բաւերը արձագանգեն մեր հոգիներուն և մտքերուն մէջ, որպէսզի անոնք ամրապնդեն զմեզ, կարենալու համար փառաւորել հանապազ զանուն Ամենասուրբ Երրորդութեան:

Գեր. Սրբազանը քարոզէն վերջ անդրադարձաւ նորոգ հանգուցեալ Ս. Էջմիածնայ միաբան և Եթովպահայոց նախկին Առաջնորդ Գեր. Տ. Յովսէփի եպս. Կարապետեանի կեանքին ու գործունէութեան վրայ, ու խնդրեց որ բարեպաշտ ժողովուրդը աղօթէ Գեր. Հանգուցելոյն հոգւոյն ի հանդիստ:

Յուարտ Ս. Պատարագի կատարուեցաւ հանգիստը հոգեհանգստեան պաշտամունք, Գեր. Տ. Սուրէն եպս. ի նախագահութեամբ:

● Շր. 27 Սեպտ. — Երեկոյեան ժամերգութիւնն ու խաչվերացի նախատեսը պաշտուեցան Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարին մէջ մեծ վայելուչ հանդիսաւորութեամբ: Արարողութեանց կը նախագահէր Գեր. Տ. Նորայր Ս. եպս. Պողոթեան: Իրիկնաղէմին Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարին մէջ կատարուեցան «Եկեցե՛ք»-ի և «Հսկման» արարողութիւնները, որոնց կը նախագահէր Գեր. Տ. Նորայր Սրբազան:

● Կիր. 28 Սեպտ. — Տօճ Վերացման Ս. Խաչին: Հանդիսաւոր Ս. Պատարագը՝ Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարին մէջ մատուցէր Գեր. Տ. Նորայր Ս. եպս. Պողոթեան, և քարոզեց օրուան տօնին խորհուրդին չուրջ, վեր առնելով խաչին փրկարար նշանակութիւնը իւրաքանչիւր քրիստոնեայ անհատի համար: Յետ քարոզի՝ Գեր. Տ. Սուրէն Ս. եպս. Քէմհաճեանի հանդիսապետութեամբ, կատարուեցաւ Հայրապետական Մաղթանք, Ն. Ս. Ս. Տ. Դէորդ 2. Ազգընտիր Վեհ. Կաթողիկոսի անուն տօնին առթիւ (ըստ Նոր տոմարի), իսկ յաւարտ Ս. Պատարագի՝ տարեկան հանդիսաւոր հոգեհանգստեան պաշտամունքը, զարձալ Գեր. Տ. Սուրէն Սրբազանի նախագահութեամբ, ի

հանդիստ հոգւոց Մեղրոնեան բարերարաց, ինչպէս նաեւ Եւրոպայի Կաթ. Պատուիրակ Գեր. Տ. Արտաւազդ Արքեպս. Սիւրմէեանի, անոր մահուան տարելիցին առթիւ: Ս. Պատարագի երգեցողութիւնները կատարուեցան երկսեռ երգչախումբի կողմէն, ղեկավարութեամբ Գեր. Տ. Ռուբէն Արքեպս. Մանասեանի, Մայր Տաճարը՝ որ հագած էր տօնական օրերու յատուկ հարկաւոր արծաթեայ փայլուն կանթեղներու հանդերձանքը, լեցուն էր ժողովուրդի հոծ բազմութեամբ մը: Բազմաթիւ հաւատացեալներ ընդունեցին Ս. Հաղորդութիւն:

Երեկոյեան Խաչվերացի անդատանը կատարուեցաւ Մայր Տաճարին մէջ մեծ շուքով, նախագահութեամբ Գեր. Տ. Ռուբէն Ս. եպս. Քէմհաճեանի. ապա կատարուեցաւ Երեկոյեան ժամերգութիւն:

● Բշ. 29 Սեպտ. — Յիւսէպի մեռելոց: Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ ի Ս. Կլիսայիր. Պատարագեց Հոգ. Տ. Յակոբ Վրդ. Վարդանեան: Յետ Ս. Պատարագի կատարուեցաւ օրուան յատուկ հոգեհանգստեան կարգը, որ կրկնուեցաւ երջանկայիշատակ Տ. Կիւրեղ Բ. Ս. Պատրիարք Լօր շիրմին, ինչպէս նաեւ հին կրատան և Զամթաղի հողադամբաններուն վրայ: Հանգստեան արարողութեանց կը նախագահէր Գեր. Տ. Ռուբէն Սրբազան:

Պ Ա Շ Տ Օ Ն Ա Կ Ա Ն Ք

● Շր. 6 Սեպտ. — Ճիշդ կէսօրին, ընդառաջելով եղած հրաւերին, Գեր. Տեղապահ Սրբազանը, ընկերակցութեամբ Հոգ. Տ. Հայրիկ Վրդ. Ասլանեանի և Տիար Կարպիս Հինդլեանի, ներկայ գտնուեցաւ Ն. Վ. Հիւսէյն Բ. Թագաւորին Երուսաղէմ առաջին զալտեան առթիւ սարքուած ճաշկերոյթին, Պաշտպանութեան նախարարութեան կողմէ, Նեպի Եագուպի զինուորական բանակատեղւոյն մէջ:

● Դշ. 10 Սեպտ. — Կ. Վ. ժամը 4.30-ին, Գեր. Տեղապահ Ս. Հայրը, Պատրիարքարանի ղահլիճին մէջ, ընդունեց այցելութիւնը Surgeon Commander Dudley P. Gurdի, Royal Navy, բժշկագետ St. Johns Ophtalmic Hospitalի:

● Եշ. 11 Սեպտ. — Կ. Վ. ժամը 5-ին, Գեր. Տեղապահ Ս. Հայրը ցամաքային գծով մեկնեցաւ Անթիլիաս և վերադարձաւ 28 Սեպտ. 1952, Կիր. իրիկուն ժամը 6-ին:

● Ուր. 26 Սեպտ. — Կ. ա. ժամը 9-ին, Պատրիարքարան այցելեցին Պէյրութի ծանօթ ազգայիններէն Տօքթ. Ե. ձիտէհեան և Տօքթ. Բ. Ենիքոմէեան: